

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Tdo/41/2015
Identifikačné číslo spisu: 6112010532
Dátum vydania rozhodnutia: 10.08.2015
Meno a priezvisko: JUDr. Juraj Kliment
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2015:6112010532.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z jeho predsedu JUDr. Juraja Klimenta a sudcov JUDr. Milana Karabína a JUDr. Petra Szaba v trestnej veci obvineného N. H. pre zločin krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. a/, ods. 4 písm. d/ Tr. zák. prerokoval na neverejnom zasadnutí 10. augusta 2015 v Bratislave dovolanie obvineného N. H., podaného prostredníctvom obhajcu proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 24. januára 2013 sp. zn. 2 To 109/2012, a takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného N. H. sa o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica z 22. júna 2012 sp. zn. 5 T 50/2012 bol obvinený N. H. uznaný za vinného zo zločinu krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. a/, ods. 4 písm. d/ Tr. zák. na skutkovom základe, že

v presne nezistenom čase od 19.10.2011 do 09.55 hod. 01.11.2011 v Národnej kultúrnej pamiatke (NKP) E., nachádzajúcej sa v katastri obce C., po vysunutí dreveného kolíka z petlice dverí vikiera v streche objektu S. vošiel na povalu objektu a následne vytrhal drevený strop, cez takto vytvorený otvor za použitia rebríka vnikol do spodných priestorov budovy, v ktorej sa nachádzali 4 expozičné panely s rôznymi fotografiami a dve sklenené vitríny s vystavenými predmetmi pochádzajúcimi z druhej svetovej vojny, z ktorých odcudzil tri značne skorodované a poškodené československé prilby vz. 32, dve poľné fľaše, 20 ks delaborovaných puškových nábojov zn. Mauser, 30 ks delaborovaných pištoľových nábojov zn. Luger a jeden delaborovaný neúplný sovietsky ručný granát F 1, pochádzajúce z obdobia druhej svetovej vojny, ktoré boli odcudzené z pamiatkového objektu „M.“ č. XXX/X Ústredného zoznamu pamiatkového fondu (ÚZPF), na parc. č. XXX nachádzajúceho sa v areáli, ktorý bol zapísaný za národnú kultúrnu pamiatku K. pod č. XX/XX zo dňa 26.06.1963 a jeho ochrana sa riadi zákonom č. 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov, pričom odcudzené exponáty sú zaradené ako zbierkové predmety Múzea SNP, Kapitulská 23, Banská Bystrica a ich ochrana sa riadi Zákonom č. 206/2009 Z.z. o múzeách a galériách a o ochrane predmetov kultúrnej hodnoty v znení neskorších predpisov, čím takto svojím konaním spôsobil Z. Banská Bystrica, IČO: 3X XXX XXX, škodu vo výške 123,- € a škodu vo výške 142,87 €.

Za to bol odsúdený podľa § 212 ods. 4 Tr. zák. s použitím § 38 ods. 2, 4, § 37 písm. m/, § 46 Tr. zák. na trest odňatia slobody vo výmere 5 (päť) rokov a 4 (štyri) mesiace. Na výkon uloženého trestu bol podľa § 48 ods. 2 písm. b/ Tr. zák. zaradený do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

Podľa § 287 ods. 1 Tr. por. ho súd zaviazal uhradiť poškodenej strane Z., škodu vo výške 265,87 €.

Proti tomuto rozsudku podal obvinený N. H. v zákonom stanovenej lehote odvolanie (č.l. 152), ktoré bližšie nezdôvodnil.

Na základe včas podaného odvolania vo veci rozhodoval Krajský súd v Banskej Bystrici, ktorý na verejnom zasadnutí 24. januára 2013 uznesením sp. zn. 2 To 109/2012 odvolanie obvineného podľa § 319 Tr. por. zamietol.

Rozsudok súdu prvého stupňa nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť 24. januára 2013, kedy vo veci rozhodol krajský súd, pričom obvinený uložený trest od 2. apríla 2013 vykonáva, t.č. v Ústave na výkon trestu Ilava.

Odpis rozhodnutia krajského súdu obvinený podľa pripojenej návratky prevzal 5. apríla 2013. Od prokurátora a poškodeného sa v spise návratky nenachádzajú.

Okresný súd Banská Bystrica dňa 15. júna 2015 predložil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky dovolanie obvineného N. H., ktoré podal prostredníctvom ustanovenej obhajkyne JUDr. Lucie Saktorovej. Dovolanie bolo podané na súde prvého stupňa 8. apríla 2015 z dôvodov § 371 ods. 1 písm. c/, d/ Tr. por.

V písomných dôvodoch svojho dovolania (č.l. 196 - 206) uviedol, že dovolanie podáva proti rozhodnutiu krajského súdu, ktorým bol zamietnutý riadny opravný prostriedok proti rozsudku súdu prvého stupňa. Obvinený v rámci oboch dovolacích dôvodov namietal, že verejné zasadnutie krajského súdu o jeho odvolaní sa vykonalo v jeho neprítomnosti, hoci neboli splnené zákonné podmienky. Postupom odvolacieho súdu sa mu odňala možnosť byť prítomný pri vykonávaní dôkazov a vyjadrovať sa k nim. Predvolanie na verejné zasadnutie mu nebolo riadne doručené, o termíne bol vyrozumiený iba telefonicky, preto neboli splnené podmienky na vykonanie verejného zasadnutia bez jeho prítomnosti. Záverom svojho dovolania navrhol vysloviť rozsudkom, že napadnutým uznesením krajského súdu, ako aj konaním, ktoré mu predchádzalo, bol porušený zákon v ustanoveniach § 292 ods. 1, ods. 4, § 293 ods. 3, § 319 a § 34 Tr. por. v jeho neprospech. Ďalej navrhol napadnuté rozhodnutie, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia obsahovo na zrušené uznesenie nadväzujúce zrušiť, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad a vec vrátiť krajskému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol. Súčasne podľa § 380 ods. 4 Tr. por. navrhol, aby dovolací súd až do rozhodnutia prerušil výkon trestu.

Predseda senátu súdu prvého stupňa v súlade s ustanovením § 376 Tr. por. doručil rovnopis dovolania ostatným stranám trestného konania s tým, že sa môžu k dovolaniu obvineného v stanovenej lehote vyjadriť. Uvedenú možnosť využil iba prokurátor, ktorý vo svojom vyjadrení zo 14. apríla 2015 (č.l. 209) uviedol, že rozhodnutie považuje za správne a zákonné, nie sú splnené podmienky dovolania, a preto navrhol dovolanie obvineného podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolacích (§ 377 Tr. por.) pri predbežnom prieskume zistil, že dovolanie bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por.), v zákonom stanovenej lehote a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1, 3 Tr. por.). Dovolanie podal obvinený v súlade s ustanovením § 373 ods. 1 Tr. por. prostredníctvom obhajcu. Zároveň však zistil, že dovolanie obvineného je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por.

Najvyšší súd Slovenskej republiky opakovane pripomína, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené k náprave akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších (mimoriadnych) procesných a hmotnoprávných chýb. Tie sú taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Tr. por. Úlohou dovolacieho súdu je následne posúdiť, či námietky dovolateľov obsahovo napĺňajú niektorý z nimi uplatnených dovolacích dôvodov.

Nakoľko dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená, predstavuje tak výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Možnosti podať dovolanie, vrátane dovolacích dôvodov, sú preto striktné obmedzené, aby sa širokým uplatňovaním tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštitúcia a dovolanie nebolo chápané len ako „ďalšie“ odvolanie. Dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. a/ až g/ Tr. por. nemožno použiť, ak táto okolnosť bola tomu, kto podáva dovolanie, známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr pred odvolacím súdom; to neplatí, ak dovolanie podáva minister spravodlivosti (§ 371 ods. 4 veta prvá Tr. por.). Dovolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.

Obvinený N. H., ako už bolo vyššie uvedené, opieral podané dovolanie v prvom rade o dovolací dôvod uvedený v ustanovení § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por., podľa ktorého dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Konštantná judikatúra dovolacieho súdu právo na obhajobu v zmysle citovaného dovolacieho dôvodu chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Právo na obhajobu garantované čl. 6 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd ako aj čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky nachádza svoj odraz v celom rade ustanovení Trestného poriadku upravujúcich jednotlivé čiastkové práva obvineného v rôznych štádiách trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo o sebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. Z dikcie citovaného ustanovenia je totiž jednoznačne zrejmé, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilým dovolacím dôvodom. Podľa ustálenej rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu Slovenskej republiky potom o zásadné porušenie práva na obhajobu pôjde najmä v prípade, keď obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby.

Z predloženého spisového materiálu vyplýva, že obvinenému bolo uznesením vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva PZ, odboru kriminálnej polície v Banskej Bystrici z 29.02.2012 č. ČVS: ORP-41/1-OVK-BB-2012 podľa § 206 ods. 1 Tr. por. vznesené obvinenie pre zločin krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. a/, ods. 4 písm. d/ Tr. zák., ktoré uznesenie obvinený prevzal 02.04.2012. Vzhľadom na trestnú sadzbu (trest odňatia slobody od 3 do 10 rokov) nešlo o prípad povinnej obhajoby (§ 37 Tr. por.), pričom obvinený pri svojom výsluchu pred vyšetrovateľom po príslušnom poučení uviedol, „obhajcu v tomto štádiu nežiadam a žiadneho si nevolím a nežiadam ani o bezplatnú obhajobu“ (č.l. 6). V priebehu konania na súde prvého stupňa obhajcu nemal, proti rozsudku súdu prvého stupňa podal odvolanie, kde obhajcu vôbec nespomínal.

Podľa úpravy predsedu senátu odvolacieho súdu (č.l. 155) bol vo veci určený termín verejného zasadnutia na deň 11.10.2012, na ktorý termín bol podľa úpravy obvinený predvolaný tlačivom vzor č.8. Predvolanie obvinený neprevzal, zásielka sa vrátila nedoručená, preto predseda senátu verejné zasadnutie odročil na 8.11.2012 o 10.45 hod. Podľa úpravy bol obvinený znovu predvolaný tlačivom vz. č.8, pričom o doručenie zásielky obvinenému bolo požiadané aj príslušné oddelenie PZ. V predvolaní je aj poučenie o tom, že verejné zasadnutie môže byť vykonané bez jeho prítomnosti s poukazom na § 293 ods. 5 Tr. por. Podľa pripojenej návratky obvinený predvolanie prevzal 2.11.2012.

Obvinený dňa 7.11.2012 o 13.34 hod. zaslal súd faxom žiadosť o preloženie termínu verejného zasadnutia, nakoľko je odcestovaný a nemôže sa v stanovenej dobe dostaviť, pričom trvá na svojej osobnej účasti. V prípade vyhovenia žiadal určiť náhradný termín na január 2013. Žiadna zmienka o zvolení resp. ustanovení obhajcu sa v žiadosti nenachádza. Fax bol odoslaný zo spoločnosti Regula Servis, s.r.o. Bratislava (č.l. 160). Predseda senátu jeho žiadosti vyhovel a verejné zasadnutie odročil na 10.01.2013 o 08.30 hod. Zo zápisnice o verejnom zasadnutí vyplýva, že obvinený bude predvolaný s upozornením, že ak sa nedostaví alebo neospravedlní svoju účasť hodnoverným spôsobom, krajský súd vykoná verejné zasadnutie v jeho neprítomnosti. K zápisnici o verejnom zasadnutí je pripojená i kópia predvolania (č.l. 162), ktoré je doplnené o vyššie spomenuté upozornenie. Následne obvinený 07.01.2013 kontaktoval prostredníctvom telefónu krajský súd, pričom asistentke uviedol, že ešte stále sa zdržiava v Nemecku a domov sa vracia 11.01.2013, preto termín verejného zasadnutia nestihne. Žiadal verejné zasadnutie odročiť na nový termín, pričom sľúbil, že sa bude zdržiavať na adrese trvalého bydliska a termín preberie na pošte a dostaví sa. Zároveň uviedol svoj telefonický kontakt. V rámci tohto kontaktu ho asistentka upozornila, že ak sa nedostaví, verejné zasadnutie sa vykoná v jeho neprítomnosti (č.l. 163).

Zo zápisnice o verejnom zasadnutí z 10.01.2013 (č.l. 164) vyplýva, že obvinený sa nedostavil, predseda senátu oboznámil úradný záznam a následne verejné zasadnutie odročil na 24.01.2013 o 09.50 hod. s tým, že obvineného nariadil znovu predvolať vzorom č. 8 z adresy, ktorú oznámil asistentke a tiež nariadil upovedomiť obvineného telefonicky, o čom sa vyhotoví úradný záznam. Predvolanie bolo podľa prezentačnej pečiatky vypravené 11.01.2013, avšak návratka od obvineného sa nevrátila. O novom termíne verejného zasadnutia bol obvinený vyzozumený aj telefonicky dňa 15.01.2013 (č.l. 165). Napriek svojím prísľubom sa obvinený v stanovenom termíne nedostavil, a preto predseda senátu vyhlásil uznesenie, že verejné zasadnutie o jeho odvolaní sa vykoná v jeho neprítomnosti a následne senát odvolacieho súdu rozhodol o odvolaní napadnutým uznesením, pričom verejné zasadnutie bolo skončené o 09.59 hod.

Po skončení verejného zasadnutia krajský súd prevzal fax dňa 24.01.2013 o 09.59 hod. odoslaný znovu zo spoločnosti Regula Servis, s.r.o. Bratislava, v ktorom obvinený žiadal o odklad verejného zasadnutia, nakoľko nemá prideleného advokáta a sám si obhajcu zvoliť nemôže dovoliť. Žiadal o pridelenie obhajcu, nakoľko jeho skutok si vyžaduje právnu obhajobu, pričom trvá na osobnej účasti.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že zo strany krajského súdu nedošlo k žiadnemu porušeniu jeho práva na obhajobu, ktoré by súviselo s právom obvineného na obhajobu prostredníctvom obhajcu. Obvinený od 02.04.2012 vedel, za aký skutok je trestne stíhaný a bol oboznámený s právnou kvalifikáciou skutku. Nešlo o prípad povinnej obhajoby, pričom o možnosti zvoliť si obhajcu bol zákonným spôsobom poučený. Obvinený však túto možnosť nevyužil. V priebehu konania na krajskom súde ani raz nenaznačil vo svojich podaniach, že si chce zvoliť obhajcu, resp. by sa dožadoval ustanovenia obhajcu. Pritom mal dostatok času na zvolenie si obhajcu. Na ustanovenie obhajcu zo strany konajúceho súdu nebol zákonný dôvod. V tomto smere dovolací súd žiadne pochybenia zo strany súdov nižšieho stupňa nezistil, preto obvineným uplatnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. nemohol akceptovať.

Obvinený ako ďalší dovolací dôvod uviedol ustanovenie § 371 ods. 1 písm. d/ Tr. por., podľa ktorého dovolanie možno podať, ak hlavné pojednávanie alebo verejné zasadnutie bolo vykonané v neprítomnosti obvineného, hoci na to neboli splnené zákonné podmienky.

V rámci tohto dovolacieho dôvodu taktiež namietal porušenie jeho práva na obhajobu, nakoľko verejné zasadnutie o jeho odvolaní bolo vykonané v jeho neprítomnosti, hoci neboli splnené podmienky, čím bol ukrátený na svojom práve, aby jeho vec bola prerokovaná v jeho prítomnosti a mohol sa tak vyjadriť ku všetkým vykonaným dôkazom. V tejto súvislosti dovolací súd pripomína, že ide o dôvod, ktorý je v pomere špeciality vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por.

Trestný poriadok vo svojich ustanoveniach (v súlade s medzinárodnými záväzkami Slovenskej

republiky, Listinou ľudských práv a slobôd a judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva) konkretizuje právo obvineného na obhajobu, medzi ktoré nepochybne patrí aj umožnenie jeho osobnej účasti a obhajoby pred súdom.

Na druhej strane Trestný poriadok konkretizuje aj povinnosť orgánov činných v trestnom konaní tak, aby trestné činy boli náležite zistené a ich páchatelia potrestaní (§ 1 ods. 1), pričom sú povinné prejednávať veci čo najrýchlejšie (§ 2 ods. 4 Tr. por.).

Uvedené práva i povinnosti sú takto navzájom súvzťažné a porušenie jedného práva spôsobuje automaticky porušenie práva iného, z čoho logicky vyplýva záver, že obe práva (a zároveň povinnosti) subjektov trestného konania majú svoj zmysel iba vtedy, keď sú vo vzájomnej rovnováhe, t.j. v prípade obvineného len vtedy, ak jeho úmysel zúčastniť sa verejného zasadnutia a osobne pred odvolacím súdom realizovať svoje obhajovacie práva je myslené vážne a nie je len v deklaratórnej polohe.

Pokiaľ je však na základe evidentných, získaných skutočností dostatočne preukázané, že obvinený koná tak, aby vedome využíval právo dané mu inak zákonom v jeho prospech na marenie úkonov trestného konania a zasahuje tak rušivo do práva iného subjektu trestného konania, bolo by zrejme proti zmyslu zákona a elementárnej spravodlivosti, aby v takomto konaní mohol pokračovať zneužívajúc tak svoje právo, na marenie trestného konania a jeho predlžovanie, čím spôsobuje ujmu na právach iných subjektov zúčastnených na trestnom konaní a napokon aj seba samému.

V posudzovanej veci obvinený síce navonok deklaroval svoj úmysel, že sa chce osobne zúčastniť verejného zasadnutia o odvolaní a realizovať svoje právo, avšak na druhej strane robil všetko preto, aby verejné zasadnutie zmaril. Za takého stavu treba považovať za plne odôvodnené rozhodnutie súdu vykonať verejné zasadnutie v jeho neprítomnosti, čo bolo aj vyjadrením skutočnej vôle obvineného. Otázke vykonania verejného zasadnutia v neprítomnosti obvineného venoval odvolací súd náležitú pozornosť, čo napokon vyplýva aj z odôvodnenia jeho rozhodnutia (č.l. 2-3).

Podľa názoru dovolacieho súdu vykonanie verejného zasadnutia pred odvolacím súdom bez prítomnosti obvineného, ku ktorému došlo po vyhlásení príslušného uznesenia odvolacím súdom, nebola za vyššie uvedených okolností zásahom do práva obvineného na prerokovanie veci v jeho prítomnosti, aby tak bol naplnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. d/ Tr. por. Postup dovolacieho súdu bol v danom prípade plne akceptovateľný, pretože k nemu došlo až potom, čo sa obvinený na verejné zasadnutie, hoci bol o ňom riadne a včas vyrozumel, nedostavil a jeho účasti nebránili závažné prekážky, ktoré by nebol sám schopný predvídať a ktoré nezavinil. Z celého jeho konania v predmetnej veci možno vyvodiť záver, že sa odmietal zúčastniť verejného zasadnutia, ako to napokon konštatoval aj odvolací súd v dôvodoch napadnutého rozhodnutia.

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci, odmietne dovolanie, ak je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por.

V posudzovanom prípade, ako z vyššie uvedeného vyplýva, neboli splnené zákonné podmienky dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c/, d/ Tr. por., preto Najvyšší súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí dovolanie obvineného N. H. odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.